

Dosarul nr. 2ra-748/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Tricolici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Cotorobai, I. Țurcan, M. Anton)

DECIZIE

05 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Easy Credit”, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Easy Credit” împotriva lui Dumitru Nicoara cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Dumitru Nicoara, a fost casată hotărârea din 24 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă,

constată:

La data de 14 februarie 2019, SRL „Easy Credit” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Nicoara cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că a încheiat cu Dumitru Nicoara 3 contracte de împrumut: nr. 868038774 din 20 ianuarie 2017 în sumă de 42 900 de lei, care urma a fi rambursat în 24 de rate lunare egale a câte 2832 de lei, începând cu 20 martie 2017; nr. 987253075 din 12 iunie 2017 în sumă de 20 000 de lei, care urma a fi rambursat în 18 rate lunare egale a câte 1508 lei, începând cu 25 iulie 2017; nr. 286071777 din 16 decembrie 2017 în sumă de 8999 de lei, care urma a fi rambursat în 24 de rate egale a câte 588 de lei, începând cu 16 ianuarie 2018. Pârâtul s-a obligat să restituie împrumuturile cu costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și graficele rambursării împrumuturilor.

Reclamanta a susținut că a acordat împrumuturile în termenul și condițiile

stabilite în contracte, îndeplinindu-și astfel toate obligațiile asumate față de debitor.

A indicat că pârâtul a achitat 13 rate lunare conform primului împrumut, 9 rate lunare pentru al doilea împrumut și 3 rate lunare pentru al treilea împrumut, încetând intenționat să-și execute cu bună credință obligația de restituire a împrumuturilor în condițiile prestabilite.

În scopul soluționării amiabile a litigiului, SRL „Easy Credit” a expediat la 05 iulie 2018 o somație, solicitând rambursarea împrumuturilor cu costurile aferente, însă nu a primit niciun răspuns.

Astfel, Dumitru Nicoară a acumulat în total o datorie în sumă de 66 560 de lei, formată din: pe primul împrumut – 11 328 de lei - suma restantă a împrumutului, 2266 de lei - dobânda de întârziere, 975 de lei - clauza penală, 19 824 de lei - rate rămase neachitate; pe al doilea împrumut – 6032 - suma restantă a împrumutului, 2156 de lei - dobânda de întârziere, 975 de lei - clauza penală, 7540 de lei - rate rămase neachitate; pe al treilea împrumut – 2352 - suma restantă a împrumutului, 2141 de lei - dobânda de întârziere, 975 de lei - clauza penală, 9996 de lei - rate rămase neachitate.

A solicitat încasarea din contul lui Dumitru Nicoara a sumei împrumuturilor, dobânzii de întârziere și clauza penală în mărime totală de 66 560 de lei și a taxei de stat în mărime de 1996,80 de lei.

Prin hotărârea din 24 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de SRL „Easy Credit” și au fost încasate din contul lui Dumitru Nicoara în beneficiul SRL „Easy Credit” potrivit contractului de împrumut nr. 868038774 din 20 ianuarie 2017 datorita la ratele scadente și neachitate în mărime de 31 152 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 2 266 de lei și penalitatea în mărime de 750 de lei, potrivit contractului de împrumut nr. 987253075 din 12 iunie 2017 datorita la ratele scadente și neachitate în mărime de 13 572 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 2156 de lei și penalitatea în mărime de 750 de lei, potrivit contractului de împrumut nr. 286071777 din 16 decembrie 2017 datorita la ratele scadente și neachitate în mărime de 12 348 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 2141 de lei și penalitatea în mărime de 750 de lei. În restul sumei de 675 de lei cu titlu de penalitate, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. Totodată, au fost încasate din contul lui Dumitru Nicoara în beneficiul SRL „Easy Credit” cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 1976,55 de lei și cheltuielile de judecare a cauzei în mărime de 360,20 de lei.

La data de 22 iulie 2019, Dumitru Nicoara a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii din 24 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Dumitru Nicoară, a fost casată hotărârea din 24 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea depusă de SRL „Easy Credit” a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 06 martie 2020 SRL „Easy Credit” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 05 decembrie

2019 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 24 iunie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu încasarea de la Dumitru Nicoară a taxei de stat în mărime de 998,40 de lei achitată la depunerea recursului.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A indicat că instanța de apel a aplicat și interpretat în mod eronat prevederile art. 217 alin. (1), 220 alin. (1) din Codul civil și ale art. 5, 6, 7 din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011 și prin urmare, neîntemeiat a ajuns la concluzia de a declara ca fiind nule contractele de împrumut.

A menționat că instanța de apel a ignorat faptul că prin transmiterea în proprietatea intimatului a sumelor de bani în mărime de 42 900 de lei la 20 ianuarie 2017, 20 000 de lei la 13 iunie 2017 și 8999 de lei la 16 decembrie 2017, și-a îndeplinit toate obligațiile asumate față de împrumutat. Astfel, consideră că este inadmisibilă declararea nulă a contractelor de împrumut, or, contractul de împrumut este un contract numit, reglementat în mod expres de art. 867-874 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), prin urmare, obligația (contractul de împrumut) nu poate fi în contradicție cu normele imperative, în special cu cele la care a făcut referire instanța de apel.

Recurenta a remarcat că intimatul a efectuat plăți conform contractelor de împrumut în sumă totală de 52 152 de lei. Respectiv, prin decizia ilegală a instanței de apel a fost prejudiciată în mod direct, iar Dumitru Nicoară a beneficiat neîntemeiat de o îmbogățire fără justă cauză în sumă de cel puțin 19 747 de lei, ce constituie diferența dintre suma totală acordată cu titlu de împrumut și suma totală a plăților efectuate de către intimat conform contractelor.

Mai mult ca atât, intimatul a fost angajatul SRL „Easy Credit” în perioada 01 iulie 2016 – 20 ianuarie 2017, activând în funcția de expert coordonator în cadrul Secției recuperare datorii al Departamentului Juridic, perioadă în care s-a familiarizat foarte bine cu condițiile de creditare ale companiei și cu toate clauzele contractelor în vigoare la acel moment.

Recurenta a afirmat că în temeiul art. 3 din Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr. 202 din 12 iulie 2013, are dreptul să introducă în contract clauze cu privire la comisioane aferente (și totodată să solicite încasarea acestora) care urmează a fi incluse în calculul dobânzii anuale efective.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 05 decembrie 2019.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a reprezentantului SRL „Easy Credit” la data de 31 ianuarie 2020 (f.d. 99 verso).

Astfel, recursul, declarat la data de 06 martie 2020, este în termen.

La 25 martie 2020, copia recursului declarat de SRL „Easy Credit” a fost expediată în adresa intimatului Dumitru Nicoară, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 117-118).

La 14 iulie 2020, Dumitru Nicoară a depus referință, solicitând respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 29 iulie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 14 februarie 2019, SRL „Easy Credit” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Nicoara cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 21 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată a fost acceptată spre examinare ca cerere cu valoare redusă (f.d. 43).

La 22 februarie 2019 s-a remis în adresa pârâtului Dumitru Nicoara cererea de chemare în judecată cu înscrisurile anexate, cu mențiunea ca pârâtul în termen de 30 de zile de la comunicare să prezinte instanței judecătorești și reclamantului referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. La 16 martie 2019, plicul expediat în adresa lui Dumitru Nicoara a fost returnat instanței cu mențiunea „Nereclamat”.

Astfel, în conformitate cu art. 276³ alin. (4) din Codul de procedură civilă, prin încheierea din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost dispusă examinarea cauzei în ordine generală, cu stabilirea ședinței de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare pentru 22 mai 2019 (f.d. 45).

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia

temeiniciei parțiale a acțiunii.

La data de 22 iulie 2019, Dumitru Nicoara a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii din 24 iunie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost acceptată spre examinare cererea de apel declarată de către Dumitru Nicoara, în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă, fiindu-le comunicat părților că examinarea cauzei va avea loc la 05 decembrie 2019, în lipsa acestora (f.d. 89).

Judecând în procedură scrisă apelul declarat de către Dumitru Nicoara, instanța de apel prin decizia din 05 decembrie 2019 a concluzionat asupra temeiniciei acestuia, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 276³ alin. (4) din Codul de procedură civilă, dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sunt inaplicabile.

Conform art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În corespundere cu art. 376 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

Reieșind din normele procedurale enunțate, instanța de recurs constată că instanța de apel eronat a examinat cauza în procedură scrisă, contrar prevederilor art. 276³ alin. (4) din Codul de procedură civilă, care stabilesc expres că prevederile Capitolul XXI¹ „Procedura în cazul cererilor cu valoare redusă” sunt inaplicabile în situația în care cauza civilă a fost examinată în ordine generală.

După cum a fost menționat supra, instanța de fond, acceptând spre examinare cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Easy Credit” împotriva lui Dumitru Nicoara, prin încheierea din 09 aprilie 2019 a dispus examinarea acesteia în ordine generală, în conformitate cu prevederile art. 183-186 din Codul de procedură civilă.

Totuși, ajungând la concluzia că prezenta acțiune cade sub incidența prevederilor art. 276² - art.276⁴ din Codul de procedură civilă, fapt care nu implică obligația instanței de citare a părților, instanța de apel a examinat fondul nemijlocit al cauzei în procedură scrisă.

Ca urmare, instanța de apel la data de 05 decembrie 2019, contrar prevederilor art. 185 din Codul de procedură civilă, a examinat cererea de apel fără citarea părților, încălcând procedura de examinare a apelului și astfel îngrădind nejustificat dreptul părților la un proces echitabil, motiv din care instanța de recurs consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată și cauza transmisă spre rejudecare în instanța de apel.

Or, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, instanțele naționale trebuie să depună eforturi rezonabile pentru a convoca părțile la o audiere (cauza Babunidze vs Rusia).

În acest context, instanța de recurs reține principiul contradictorialității, reglementat de art. 26 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că, în condițiile în care cauza a fost acceptată spre examinare în ordine generală de către prima instanță, prin urmare, este inaplicabilă examinarea cauzei în instanța de apel în procedura scrisă, fapt acceptat eronat de către instanța de apel, cu efectul necitării părților în instanță.

Mai mult ca atât, în conformitate cu art. 276⁴ alin. (4) din Codul de procedură civilă, deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare. Respectiv, prin examinarea eronată a cauzei în procedură scrisă, instanța de apel a limitat dreptul la apărare al părților împotriva unei soluții nefavorabile lor, acestea fiind lipsite nejustificat de o cale de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Easy Credit”, a casa integral decizia din 05 decembrie 2019 a

Curții de Apel Chișinău și a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Easy Credit”.

Se casează integral decizia din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Easy Credit” împotriva lui Dumitru Nicoara cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Mariana Pitic